

Dopisi.

Iz Maribora. (Najvišja stopnja toposti.) Kdor čita vsake baže časnike in ima možgane količkaj še v redu, ve najbolj, koliko bezumja da se ljudem skoz leta dni za plačilo v liberalnih časnikih poklada. Po pravici pa povem, da večje toposti še nisem bral, kakor je naslednja v „Mbg. Ztg.“ od 3. jan. Piše namreč: „Iz Turčije se zopet čuje o nevarnem kipenju mohamedanskega fanatizma in zastopniki velikih držav (s katerimi je seveda „Marburgerca“ v vedni diplomatični zvezi! Vred.) kažejo na pretečo nevarnost“. — In zdaj pazite na nauk, ktere ga ta list svojim bralcem podaje! — „Evropa“ — pravi — „naj le pred svojimi vrati pometa in v svoje osramotenje spozna, da doslej vsa „omikanost“ zapadnega sveta ni mogla zabraniti, da bi „ultramontanizem“ ne bil navstal in napredoval“.

„Ultramontanstvo“ je tem brezverskim „omikancem“ kat. cerkev, pravo krščanstvo. „Kipenje mohamedanskega fanatizma“ in — delovanje katoliške cerkve, to je: nadaljevanje zveličalnega dela Zveličarjevega stavi nesramni list v eno vrsto! — Pa poslušajte še dalje! V številki 2. od dne 3. januarja zabavlja Evropi, da se ni mogla obraniti „ultramontanizma“, to je: krščanstva, češ, da je to „sramota“ za Evropo; v 4. listu od dne 8. jan. pa podaje svojim krotkim, potrpežljivim in — tako vsaj sklepati mora „marburgerca“ — slaboumnim bralcem iz poročila italijanskega ministra notranjih zadev do državnega zbora italijanskega naslednjo notico o hudodelstvih, kakoršna se le goditi zamorejo, ako so ljudje vest in sveto vero popolnoma zapravili: „V prvih 9 mesecih 1874 je bilo v italijanskem kraljestvu 1459 umorov, 1415 morivskih poskusov, 31.717 ranjenj, 3092 ropov in izsilovanj, 55.137 tatvin! — Dne 1. jan. 1874 bilo je 10.422 oseb pod policijskim nadgledom, med temi 446 v Rimu in 1025 v Lombardiji“. —

Te številke spričujejo bolj glasno kot vsak popis, kako dalječ da zabrede narod, ako med ljudmi vere več ni; kajti verni kristijani, pobožni katoličani, ne ubijajo, ne ropajo, ne kradejo, jih toraj ni treba kot nevarne osebe pod policijski nadgled postavljati, ker vse to krščanske zapovedi prepovedujejo, in sploh kristijanu kaj takega storiti ni mogoče. — In vendar prismojenec obžaluje, da se Evropa katoliške vere in cerkve ni mogla obraniti in je toraj prav tako — neumna kakor „turski fanatiki!“ — In to si pusté katoliški bralci pokladati! Oj, katoliki, da se Bogu usmili! —

Iz Ptuja 11. t. m. — (Čitalnica. — Nesreča. — Zločinstvo.) Na kraljevo 6. t. m. smo imeli v naši čitalnici zopet prav živahno veselico. Vrstile so se deklamacije, tombola in ples. Gospodični Ema Planinšekova in Marta Mašeljnova sti nam napravile z lepim deklamovanjem mnogo

veselja. Čuli smo: „Srečno novo leto“, zložil Umek, Prešernovo „Slovó od mladosti“, „Graničar-ja“, poslovenil Čegnar, in Virkovo: „Slava Slovencem“. Za letošnji kratki pust pripravljajo odbor, kakor čujemo, še mnogo enakih razveseljevanij. Tudi gledališče igre bodo se bojda zopet začele. Tako Vam tedaj lahko z veseljem naznanjam, da se ptujska čitalnica, katerej je že zvonil mrtvaški zvon, zopet nadepolno oživlja.

V noči med 8. in 9. t. m. je malo zvonjav ptujskega mesta zmrznil vincar iz bližnjega Stadtberga. Bil je mlad, oženjen mož, in delal tisti dan na tukajšnjem kolodvoru; zvečer si pa menda prelube žganjice preveč naložil, ki ga je v sneg posadila, kder je zadremal, in se ni več predramil.

V pretečenem tednu je pri sv. Vidu poleg Ptuja nekdo mladega fanta ponočnjaka ubil, ki se je bil iz sosednje vasi na vasovanje priklatil; kriva umoru je najbrž nesrečna janjka. — Kolikokrat se čujejo od takih hudobnežev besede: „kaj pa je, če ga ubijem, saj se mi nič ne zgodi!“ Ali ni v teh besedah izrečena najbridkeja obsodba naših sedanjih pravnih razmer? O liberalizem, grenek je tvoj sad!

Iz Konjic 11. jan. (Beseda Rozmanu na čast.) Včeraj se je iz nova pokazalo, kako odkritosrečno da so stare Konjice in njeni sosedje nepozabljivega, prerano umrlega nadžupnika Jožefa Rozmana ljubili. Hudi zimi kljub se je zbralo okoli 100 društvenikov k besedi, katero je kat. pol. društvo v slavní spomin svojemu ustanovniku napravilo. Dvorana, v kateri so se udje zbrali, je bila praznično pripravljena. Nad odrom za govornike je visela zelenim vencem okižana podoba slovenskega rodoljuba, na katerega so bile ta večer vseh oči, vseh misli in besede obrnjene, podoba pokojnega gospoda nadžupnika. Čast. g. Jož. Virk, rajnega najstarejši prijatelj, je v mikavni besedi poslušalcem v izgled stavil neomadežani značaj Rozmanov. Pokazal je posebno, kako da je pokojni prvomestnik našega društva že od mladih dni ljubil sv. čistost, ponižnost, zatajevanje, resnico — in za Bogom najbolj svoj mili slovenski rod. Besede so prišle iz srca, in vsem poslušalcem do srca segle.

Drugi govornik, rajnega nadžupnika duhovsk učenc, č. g. Jan. Modic, je v krajšem, pa prav jedernatem govoru razkladal, koliko dobrega da je Rozman v svojem življenju storil; Konjice, Lavantinska škofija, da ves slovenski svet ga pozabiti ne more. Obema čč. gg. govornikom se je potem prvomestnikov namestnik g. Jaka Kline v imenu celega društva očitno zahvalil.

Po končani besedi se je začela tombola in srečkanje, pri katerem je vsak prejel spominek za rajnim gospodom, kakor mu je sreča potegnola. V poznem mraku smo se razšli. Prihodnji zbor se obhaja, kadar bodo Konjice novega g. nadžupnika imele. Vsem je iz srca govoril

eden čestitih govornikov, ko je izklical: „Bog daj, da bi Konjice kmalu dobile Rozmanu vrednega naslednika!“ Bog v to pomozil!

Izpod sv. gore 10. prosinca. (Poštenjaku slovenskemu časten spominek.) Pretekli četrtek smo imeli sijajen pogreb, kakoršen se pri nas le redko nahaja. Umrli je Jan. Gorjup, kmet in sedlar v okolici dobro znan, vrl katoličan, Slovenec z dušo in telom in marljiv bralec „Sl. Gospodarja“, kterege boste naprej med svojimi naročniki pogrešali. Pokojni je bil mož tih in miroljuben, držeč se pravne stranke, ki pri volitvah ni štokal v Brežcah in Kozjem, da bi na nšesa vlekel, kako da tam piskajo in trobijo, da bi po nemčursko-liberalni pesmici plesal. Ni se bal zamere kakega rusastega gospoda nemškutarja, temuč je vzel „Sl. Gosp.“ v posvèt, kaj ta misli in piše, in se je tega krepko držal. Bil je prebrisán, zato je umel „Gospodarja“ ter ni v rog brezglavnih nemčurjev trobil. — Naj bi vendar vsaj nekteri sofarani značajnega poštenjaka posnemali in spoznali, da delajo v vsem le sebi in kmetijstvu na kvar, ako verujejo „Tagespošti“ in po njej zapeljanim in vsak dan podkajanim nemškutarjem, ki so gnoj tisti stranki, ktero je že sama „Neue fr. Presse“ prekrižala, da ni kos velikim potrebam Avstrije. —

Gorjé ljudstvu, ki se podučiti ne da — ta misel nas je obhajala pri grobu poštenega Gorjupa, kateremu bodi s tem hvaležen spominek postavljen!

Politični ogled.

Na Dunaj obrača zdaj ves svet oči, kder teče pravdo proti Ofenheimu. Zatožba mu očita 9 stvari, po katerih se je hudodelstva goljufije krivega storil, ker je akcijonarje in tudi državno blagajnico ogoljufal, sebe in svoje privržence pa obogatil.

Ofenheim je sin spoštovanega bankirja na Dunaju, katoliške vere, 54 let star, je bil vodja železnice iz Levova v Černovico od 1. maja 1864 do konca okt. 1872, ko je bil odstavljen, zaprt, potem pa proti zastavi 1 mil. gld. za čas tekoče preiskave in pravde izpuščen. Sam je pred sodnijo izpovedal, da je iz prva, preden je ta posel začel, kakih 100.000 gld. premoženja imel, zdaj znaša kakih 800.000 do 1 mil. Pred denarnim polomom 1873 imel je nad 2 mil. gld. premoženja ki si ga je — pravi — nabral po srečni špekulaciji, ker je v teh zadevah zvitá glava. Zato je bil upravni svetnik (Verwaltungs-rath) pri 17 podvzetjih, pri železnicah, finančnih in obrtnijskih društvih. —

Državni pravnik ga toži, da je

1. pri sklepu stavbine pogodbe dné 12. marc. 1864, vsled ktere je Anglež Tom. Brassey izdelovanje železnice iz Levova v Černovico prevzel, za se in dopustnike (koncesijonarje) po kri-

vici pridržal 1 mil. in 900.000 gld., katere je potem kot „predhodne stroške“ akcijonarjem zaračunal. — Dobili so tako „začetniki“ podvzetja z Ofenheimom vred vsak po 50 do 100.000 gld. — Zatoženec je še le zdaj med pravdo prikazal pobotnico od Brasseyja, da je vso to svoto res Brassey prejel, kar sodnija taji.

2. Da je Ofenheim zemljišča za železnico po nizki ceni odkupil in za višjo ceno društvu zaračunal, pri tem zopet zá-se kakih 130.000 gld. pridobil. — Zagovarjal se je s tem, da je odkupljenje le namesto Brasseyja dovršil od njega 100.000 gld. nagrade za to dobil, in da je odkupnina zemljišč res nad eden milijon stala, kakor je on akcijonarjem zaračunal.

3. Da je pri nakupovanju napenjavcev (švelerjev) društvo za 68.349 gld. goljufal, ker je najslabši les naročil. — Zatoženec vse taji in pravi, da so napenjavi ravno taki bili kakor so na vseh drugih železnicah, ne slabiji in ne boljši. Liferanti so podajali les, kakoršen se v galiških gozjdih seka.

4. Da je brez vedenja in privoljenja upravnega sveta po silno površnem delu in preden je vse gotovo bilo, 18. maja 1867 stvar tako sklobuštrál, kakor da je zdaj vsa železnica dovršena, ter nema podvzetnik Brassey čisto nič več opraviti, za kar je od tega prejel 66.582 gld.

5. Da je podvzetnika Brasseyja (ki je — k sreči alj nesreči žel. 1870 umrl,) za 50.000 gld. odvezal dolžnosti, priskrbeti vozne priprave za prve 3 mesece od početka vožnje po železnici, da pa te svote ni vknižiti dal med prejemke, ampak med stroške za razne stvari, tako da je društvo za ravno toliko v prvem letu goljufano bilo na dohodkih.

6. Da je po lahkomiselnem izdelovanju železnice in pomanjkljivih stavbah društvo in državo poškodoval za 3 mil. 537.673 gld., ker je bilo veliko kvara in so morali vedno popravljati. — Dvorni svetovalec Weber, do kterege zatoženec sam popolno zaupanje ima, je izrekel pred sodnijo, da je vse: železnica, vozovi, delavnice, itd. tako pomanjkljivo, da pač milja te železnice ni vredna 1 milijon, kakor je cenjena, ker se je očevidno pri vsakej stvari stiskalo.

7. Da se je Brasseyu po nezaslужenem plačalo 890.752 gld. vsled mešetarjenja, o katerem glavna skupščina delničarjev ničesar vedla ni, pri katerem je pa Ofenheim veliko v svoj žep spravil. Pogojena je bila železnica za 24½ mil.; da bi se pa podvzetniku več dalo, ni bilo v pogodbi besede.

8. Da je Ofenheim, ko je bilo že sklenjeno, da se ima železnica dalje čez avstrijsko mejo skoz Rumunsko do Odese delati in je društvo za to odločilo 15 mil. in 600.000 gld., zavrato razdelil med „začetnike“ (Gründer) 440.000 gld., v račune pa zopet ta znesek postavil kot „predhodne stroške“.

9. Da je slednjič Ofenh. po lažeh, da mora društvo za razne potrebe in stavbe v zajem vzeti